

VOLG ONS:

LEZERSACTIES

KLANTENSERVICE

AFMELDEN

Abonneren

Leidsch Dagblad

Lees de digikrant

HOME

REGIO'S

SPORT

EXTRA

[Home](#) > [Regio](#) > [Leiden](#)

Premium

Arts Gaby van Ek promoveerde aan het LUMC: 'Helaas hebben zorgverleners vaak nog te weinig aandacht voor problemen met seks bij ziekte' [video]

Gaby van Ek: „Soms kan al met eenvoudige tips, bijvoorbeeld vooral 's morgens die intieme momenten pakken, een betere kwaliteit van leven worden bereikt.”

© Taco van der Eb

Marieta Kroft

Vandaag om 07:48

**Artsen horen vaak schrijnende verhalen op hun spreekuur. Zoals: 'Dokter, het gaat weer goed met mij. Maar mijn ziekte heeft wel mijn relatie g...'
Arts Gaby van Ek (30) pleit voor meer aandacht voor seksuele problemen**

bij chronische ziekten. Ze promoveerde onlangs in het Leidse LUMC op haar onderzoek naar seksualiteit bij chronische nierpatiënten. „Intimiteit en seks horen bij een goede relatie. Helaas hebben zorgverleners hier vaak nog te weinig oog voor.”

De arts heeft zich in haar onderzoek toegespitst op nierpatiënten, maar er kunnen grote parallellen worden getrokken met andere chronisch zieken, weet ze. „Al kent elk ziektebeeld wel zijn eigen dynamiek en aanpak.”

Van Ek baseerde haar studie op ingevulde vragenlijsten door 113 nefrologen, 47 transplantatiechirurgen, 84 maatschappelijk werkenden en 551 verpleegkundigen. De arts wilde weten of deze 'nefrologische zorgverleners' naar seksuele problemen vragen als ze een patiënt op hun spreekuur krijgen, wat er wordt besproken en hoe ze hun eigen kennis over seksualiteit en nierziekten beoordelen.

„Wat mij opviel was dat zorgverleners welwillend zijn om ook naar de omgang met seksuele problemen te vragen, maar dat de tijd ontbreekt. Of ze hebben niet genoeg kennis of de mogelijkheid om in een aparte ruimte de gevoeligheden te bespreken. Daarnaast wordt de partner van de patiënt vaak vergeten.”

Doorverwijzen

Het doorverwijzen is ook een probleem, bleek uit de ingevulde vragenlijsten. „Slechts vijf procent van de chronisch nierpatiënten wordt doorverwezen naar een seksuoloog. Dit terwijl uit andere onderzoeken blijkt dat 50 tot 70 procent van de nierpatiënten met problemen op seksueel gebied te maken hebben of kunnen krijgen. Heel schrijnend was een reactie van een zorgverlener die een patiënt wilde doorverwijzen naar een seksuoloog, maar deze specialist was net wegbezuinigd in het betreffende ziekenhuis. Welk ziekenhuis, weet ik niet, want de vragenlijsten waren anoniem.”

Vragenlijsten

Uit de vragenlijsten die ze ontving van 36 nierpatiënten en 19 partners bleek dat er best behoefte is aan hulp. „Seksualiteit draagt bij aan een betere kwaliteit van leven. Wat de gevolgen kunnen zijn van seksuele problemen laat mijn onderzoek niet zien. Maar uit andere studies blijkt dat chronisch zieken depressief kunnen worden. Relaties kunnen stranden.”

De rol van de partner bij een ziekte verandert immers. „De partner neemt een zo verlenende rol op zich, waardoor het stel niet meer gelijkwaardig is. Nierpatiënten die

dialyseren, zijn vaak heel erg moe en bezig te overleven. Hoe zorg je ervoor dat toch die intimiteit blijft? Soms kan al met eenvoudige tips, bijvoorbeeld vooral 's morgens die intieme momenten pakken, toch een betere kwaliteit van leven worden bereikt.”

Transplantatie

Een nieuwe situatie ontstaat er volgens haar wanneer de patiënt een niertransplantatie krijgt. „De patiënt krijgt weer nieuwe energie en dus moet er worden gezocht naar een nieuwe balans. Je ziet ook nog wel eens dat een partner een nier doneert. Dit geeft weer een andere dynamiek binnen een relatie. De patiënt kan zich heel schuldig gaan voelen naar de partner als het misgaat met de nier.”

De oplossing voor problemen met seks is volgens Van Ek niet van de ene op de andere dag geregeld. „Het hele zorgsysteem moet worden aangepakt.” In dit toekomstige systeem zou er vooral een rol voor de verpleegkundigen en maatschappelijk werkenden kunnen zijn. Nierspecialisten ('nefrologen') hebben vaak maar tien minuten tijdens een spreekuur, waardoor het praten over seksuele problemen er vaak niet van komt.

Hoe kan de verpleging en het maatschappelijk werk met deze taak aan de slag? Van Ek stelt voor dat ze een training krijgen. Meer aandacht tijdens de opleiding zou ook al goed zijn. Een training of nascholing alleen is niet genoeg. „Ik heb pas nog een nascholing gegeven aan verpleegkundigen in Leiden en Den Haag. Ze zien het nut in en willen er enthousiast mee aan de slag. Toch zie je vervolgens dat het er niet van komt. De tijd ontbreekt of er is geen plek waar een gesprek privé kan worden gevoerd. Op een dialyse-afdeling met vijftien anderen doe je zoiets niet snel.”

Training, tijd en een goede ruimte is dus van belang, net als goede verwijsmogelijkheden, aldus Van Ek. Wat als de toekomstig uroloog over enkele jaren een patiënt met bijvoorbeeld prostaatkanker op haar spreekuur krijgt? Het bovenstaande verhaal over chronische nierpatiënten geldt immers ook voor andere chronisch zieken. „Ik begin wel over seksualiteit, maar eigenlijk moeten we ervan af dat een patiënt geluk of juist pech heeft welke arts hij aantreft. De aandacht voor seksualiteit moet een vast onderdeel worden van de totale behandeling.”

Stichting Sick en Sex

Heeft Gaby van Ek zich in haar onderzoek toegespitst op chronische nierpatiënten, problemen met seksualiteit en intimiteit kunnen doen zich net zo goed bij andere chronische ziektebeelden voor.

Henk Elzevier, verbonden als uroloog, seksuoloog en werkend voor de afdeling Urologie en Medische Besliskunde in het LUMC richtte vorig jaar de Stichting 'Sick en Sex' (vertaald: ziek en seks) op. Doel van deze landelijke stichting is iedereen te ondersteunen na de diagnose en behandeling van hun ziekte op het gebied van seksualiteit en intimiteit.

Partnerfilm Sick and Sex; omgaan met liefde en inti...

Veel informatie voor zowel patiënten als zorgverleners is op de website www.sickensex.nl te vinden. Iedere ziekte kent zijn eigen problematiek en oplossingen. Vandaar dat er filmpjes, adviezen en tips op de website staan voor mensen met bijvoorbeeld darmziekten, erectiestoornissen, hart- en vaatziekten, kanker, psychiatrische ziekten en meer.

Van Ek werkt ook voor deze stichting. „We zijn een beginnende club. We proberen een informatieplatform te zijn voor patiënten én zorgverleners. Helaas hebben we veel te weinig geld, waardoor we nog lang niet alle informatie over zorg, scholing en goede verwijstrajecten per ziektebeeld hebben kunnen inventariseren, maar we blijven hier hard aan werken om dit in de toekomst wel voor elkaar te krijgen.”

Gaby van Ek

Gaby van Ek behaalde in 2015 haar artsenbul. Daarna begon de Haagse met haar promotieonderzoek. Momenteel werkt ze als arts-assistent op de afdeling Urologie

